

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel creëert in de Opiumwet 1960 BES de bevoegdheid voor de gezaghebbers van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: BES of BES-eilanden) om woningen, lokalen of daarbij behorende erven te sluiten als daarin of daarop drugs worden verkocht, afgeleverd of verstrekt, dan wel daartoe aanwezig zijn. Deze voorgestelde bevoegdheid ziet ook op de gevallen waarin voorwerpen of stoffen worden aangetroffen die bestemd zijn voor de in-, uit- en doorvoer of voor het bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken en vervoeren van drugs. Dit betreffen strafbare voorbereidingshandelingen. Met deze wijziging van de Opiumwet 1960 BES worden de gezaghebbers beter in staat gesteld om de uit drugsgebruik voortvloeiende risico's voor de volksgezondheid te voorkomen en te beheersen en de nadelige effecten van de productie en distributie van, handel in en het gebruik van drugs tegen te gaan.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

2.1 Aanleiding en problebeschrijving

Op grond van artikel 177 van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES) hebben de gezaghebbers de bevoegdheid om een woning, een niet voor het publiek toegankelijk lokaal of een bij die woning of dat lokaal behorend erf te sluiten indien door gedragingen in de woning, het lokaal of op het erf, de openbare orde rond de woning, het lokaal of het erf wordt verstoord.¹ Deze bevoegdheid blijkt voor de gezaghebbers echter niet toereikend te zijn. De gezaghebbers constateren een toename in drugshandel vanuit woningen en lokalen zonder dat daarbij de openbare orde wordt verstoord. Doordat artikel 177 WolBES vereist dat sprake is van de verstoring van de openbare orde, kunnen zij in zulke gevallen geen gebruik maken van de daarin opgenomen sluitingsbevoegdheid. In recente jaren zijn er geen woningen, lokalen of erven gesloten op grond van artikel 177 WolBES. De gezaghebbers hebben behoefte aan een bevoegdheid overeenkomstig artikel 13b Opiumwet, waarmee zij drugspannen kunnen sluiten. Een louter strafrechtelijke handhaving van de Opiumwet 1960 BES is niet toereikend. Strafrechtelijk optreden richt zich immers op de persoon die overtreedt. Deze persoon kan worden vervolgd en gestraft, maar daarmee is de illegale verkoop- of handelslocatie niet onttrokken uit het criminele ondernemingsproces. Met de voorgestelde bevoegdheid in artikel 14a Opiumwet 1960 BES wordt dit mogelijk gemaakt met een pandgerichte aanpak.

2.2 Eerdere ervaringen met een vergelijkbaar probleem en oplossing

In Europees Nederland bestond in de jaren 90 een vergelijkbare behoefte voor het creëren van een sluitingsbevoegdheid ten aanzien van drugspannen. Eind jaren 90 werd artikel 174a geïntroduceerd in de Gemeentewet. Hiermee werd de bevoegdheid gecreëerd voor het sluiten van woningen, niet voor het publiek toegankelijke lokalen of bij die woningen of lokalen behorende erven bij verstoring van de openbare orde. Daarna werd artikel 13b ingevoegd in de Opiumwet, zodat de burgemeester tot sluiting kan overgaan in de gevallen waarin in een voor het publiek toegankelijk lokaal en daarbij behorende erven drugs werden verkocht, afgeleverd of verstrekt of daartoe aanwezig waren. Een dergelijke wijziging van de Opiumwet bracht ook tot uitdrukking dat de verbodsbepalingen over de handel in en het gebruik van drugs niet meer uitsluitend langs strafrechtelijke weg zou worden gehandhaafd.² Met «voor publiek toegankelijke lokalen» werd bedoeld op alle gelegenheden die – al dan niet met enige beperking, zoals entreegeld – vrijelijk toegankelijk zijn, zoals winkels en bars. In 2007 werd de werkingssfeer van artikel 13b Opiumwet uitgebreid, waardoor ook woningen, lokalen die niet voor het publiek toegankelijk zijn en de bijbehorende erven onder dat artikel zijn komen te vallen. Door deze verruiming kon de burgemeester uitsluitend wegens overtreding van de Opiumwet bestuursdwang toepassen ten aanzien van illegale verkooppunten, ongeacht of deze in woningen of andere lokalen waren gevestigd. Bij woningen was dus niet langer verstoring van de openbare orde of de vrees daartoe vereist.³ Recent werd artikel 13b Opiumwet opnieuw gewijzigd. Het kwam namelijk vaker voor dat in een pand geen drugs werden aangetroffen, noch verkocht, afgeleverd of verstrekt, terwijl er wel voorwerpen of stoffen aanwezig waren die duidelijk bestemd waren voor het telen of bereiden van drugs, zoals bepaalde apparatuur, chemicaliën en versnijdingsmiddelen. De wijziging van 2018 regelde dat de sluitingsbevoegdheid ook geldt in geval van dergelijke strafbare

¹ Dit artikel vindt, blijkens de totstandkoming ervan, zijn oorsprong in artikel 174a van de Gemeentewet. Zie *Kamerstukken II 2008/09*, 31 954, nr. 3, p. 104-105.

² *Kamerstukken II 1996/97*, 25 324, nr. 3

³ *Kamerstukken II 2005/06*, 30 515, nr. 3

voorbereidingshandelingen. Met deze uitbreiding van artikel 13b Opiumwet werd de burgemeester beter in staat gesteld om door de sluiting van een pand de uit het drugsgebruik voortvloeiende risico's voor de volksgezondheid te voorkomen en beheersen en de nadelige effecten van de productie en distributie van, handel in en het gebruik van drugs op het openbare leven en andere lokale omstandigheden tegen te gaan.⁴

2.3 Probleemaanpak

Voorgesteld wordt om de Opiumwet 1960 BES te wijzigen, zodat de gezaghebbers de bevoegdheid krijgen om een drugspand te sluiten. In juridische zin wordt dit vormgegeven als de bevoegdheid om een last onder bestuursdwang op te leggen als in woningen, lokalen of op bijbehorende erven drugs worden verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig zijn. Deze bevoegdheid ziet ook op strafbare voorbereidingshandelingen. Deze bevoegdheid is overeenkomstig de in artikel 13b Opiumwet opgenomen bevoegdheid voor de burgemeesters in het Europese deel van Nederland vormgegeven.

Met deze bevoegdheid wordt de gezaghebber beter in staat gesteld om de uit drugsgebruik voortvloeiende risico's voor de volksgezondheid te voorkomen en te beheersen en de nadelige effecten van de productie en distributie van, handel in en het gebruik van drugs tegen te gaan. De voorgestelde bevoegdheid zorgt ervoor dat een situatie kan worden beëindigd die schadelijk is voor de kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Door de in- en uitloop van bijvoorbeeld dealers en drugsgebruikers kunnen omwonenden immers hinder ervaren en krijgt de omgeving mogelijk een slechte reputatie. Ook kan de veiligheid in het geding zijn, onder meer door een vergrote kans op (gewapende) overvallen door andere criminelen. Door een pand te sluiten kan de leefbaarheidssituatie in de directe omgeving van de woning, het lokaal of het erf worden hersteld. Bovendien gaat van deze pandgerichte aanpak een sterke signaalfunctie uit die naast een preventieve werking (anderen afschrikken en het voorkomen van herhaling) ook de aantrekkingskracht op andere criminele activiteiten tegengaat. Dit effect wordt versterkt door de snelheid van de interventie. Een krachtig signaal waarmee de onwenselijke situatie op korte termijn kan worden beëindigd. Met de toepassing van de bevoegdheid wordt een locatie weggenomen waar criminele activiteiten plaatsvinden en wordt de bekendheid van de locatie als drugspand doorbroken. Daarmee wordt een barrière opgeworpen en het criminele ondernemingsproces verstoord.

Tezamen met de strafrechtelijke handhaving leidt deze bestuursrechtelijke bevoegdheid tot een integrale aanpak van drugscriminaliteit. Dit sluit ook aan op het verslag van de Raad voor de Rechtshandhaving van 2018. Hierin onderstreept zij het belang van een integrale aanpak van drugscriminaliteit op de BES-eilanden, waarbij bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving samen op gaan en op elkaar aansluiten. Hierin ziet de Raad een uitgebreidere rol voor de bestuurlijke handhaving weggelegd.⁵

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat het wetsvoorstel geen voorstel bevat om de bevoegdheid op grond van artikel 14a van de Opiumwet 1960 BES in de plaats te laten treden van de bevoegdheid op grond van artikel 177 WolBES. Artikel 177 WolBES kent de gezaghebber de bevoegdheid toe om een woning, een niet voor het publiek toegankelijk lokaal of een bij die woning of dat lokaal behorend erf te sluiten wegens verstoring van de openbare orde of ernstige vrees daarvoor, zonder dat dit gekoppeld wordt aan bepaalde strafbare feiten. In de toelichting op artikel 177 WolBES is verwezen naar de toelichting bij artikel 174a van de Gemeentewet.⁶ Daaruit blijkt dat de bevoegdheid zonder koppeling aan bepaalde strafbare feiten indertijd bewust in de wet is opgenomen om een rechtsbasis te creëren om op te treden tegen woningen waarbij ook om andere redenen dan overtreding van de Opiumwet sprake is van verstoring van de openbare orde. Artikel 174a Gemeentewet heeft dus een ruimere werkingssfeer en wordt ook als zodanig gebruikt.⁷ Analooq hieraan geldt dus dat artikel 177 WolBES ten opzichte van het voorgestelde artikel 14a Opiumwet 1960 BES een ruimere werkingssfeer heeft.

2.4 Besluitvorming en rechtsbescherming

Bij het nemen van het besluit tot de oplegging van een last onder bestuursdwang is de gezaghebber gehouden aan beginselen van behoorlijk bestuur.⁸ Dit brengt onder andere met zich

⁴ *Kamerstukken II 2016/17*, 34 763, nr. 3

⁵ *De Staat van de Rechtshandhaving Caribisch Nederland 2018*, bijlage bij *Kamerstukken II 2019/20*, 29 279, nr. 538

⁶ *Kamerstukken II 2008/09*, 31 954, nr. 3.

⁷ *Kamerstukken II 2005/06*, 30 515, nr. 3, p. 2.

⁸ Zie bijvoorbeeld de uitspraken van het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba van 21 januari 2016 over het vertrouwensbeginsel (ECLI:NL:OGFABES:2016:3), van 19 juli 2019 over het motiveringsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel (ECLI:NL:OGHACMB:2019:136) en van 24 juni 2019 over het gelijkheidsbeginsel (ECLI:NL:OGAACMB:2019:58).

dat de gezaghebber het besluit deugdelijk dient te motiveren, zodat voor de betrokkene kenbaar wordt op welke overwegingen het besluit berust.

In het voorgestelde artikel 14a, vierde lid, Opiumwet 1960 BES is opgenomen dat de artikelen 1:1, vierde lid, 4:116, 5:1 tot en met 5:10 en titel 5.3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing zijn. De gezaghebber die de last onder bestuursdwang oplegt, is dus ook gehouden aan deze kaders bij de voorbereiding en oplegging van de last. Zo moet de gezaghebber op grond van artikel 5:24, derde lid, Awb de last bekend maken aan de overtreder en aan de rechthebbenden op het gebruik van de zaak waarop de last betrekking heeft.

De last onder bestuursdwang betreft een beschikking in de zin van artikel 3 van de Wet administratieve rechtspraak BES (WarBES). Tegen deze beschikking staat bezwaar, beroep bij het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en hoger beroep bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba open.⁹ Ook kan worden verzocht om een voorlopige voorziening.¹⁰

3. Verhouding tot hoger recht

3.1 Inleidende opmerkingen

De toepassing van de voorgestelde bevoegdheid kan een inperking betekenen van het recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en een aantasting van het eigendomsrecht met zich meebrengen. Deze rechten zijn vastgelegd in artikel 10 van de Grondwet, artikel 8 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM) en artikel 1, tweede lid, van het Eerste Protocol bij het EVRM. Hiernavolgend zal de voorgestelde bevoegdheid worden getoetst aan grondrechten.

3.2. De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Artikel 10 Grondwet omvat het recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Dit artikel staat een beperking van dit recht toe bij of krachtens de wet. Dit wetsvoorstel voorziet in een dergelijke wettelijke grondslag.

De woning behoort tot de persoonlijke levenssfeer als bedoeld in artikel 8 van het EVRM. De beperking van het recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is onder bepaalde voorwaarden mogelijk. De inperking moet voorzienbaar zijn bij wet en de maatregel moet voldoen aan de in artikel 8, tweede lid, van het EVRM genoemde doelcriteria. Tot slot moet de inperking noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Ingevolge de geldende rechtspraak van het EHRM wordt het laatste vereiste ingevuld door de zwaarwegende belangen die in het geding zijn ("pressing social need") en door vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit.

Aan het vereiste van voorzienbaarheid bij wet wordt voldaan. Dit wetsvoorstel voorziet immers in een wettelijke grondslag in het nationale recht voor de beperking van de persoonlijke levenssfeer. Deze bevoegdheid leidt tot een inmenging in het recht op een ongestoord genot van de woning zoals beschermd door artikel 8 EVRM. Deze inmenging is gerechtvaardigd, omdat dit aansluit bij het doelcriterium "de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen", zoals genoemd in artikel 8, tweede lid, EVRM. Omwonenden kunnen door drugshandel immers worden aangetast in hun recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Dit recht dient de overheid op grond van artikel 8 EVRM ook ten aanzien van hen te waarborgen. Met gebruik van de voorgestelde bevoegdheid kunnen omwonenden het recht op ongestoord genot van hun woning weer ten volle uitoefenen. Met het sluiten van een woning of lokaal of daarbij behorend erf wordt immers een locatie weggenomen waar criminele activiteiten plaatsvinden. Daarmee wordt niet alleen een barrière opgeworpen en het criminele ondernemingsproces verstoord, maar wordt ook de kwaliteit van de woon- en leefomgeving hersteld. Door in- en uitloop van bijvoorbeeld dealers en gebruikers kunnen omwonenden immers hinder ervaren en krijgt de omgeving mogelijk een slechte reputatie. Ook kan de veiligheid in het geding zijn, onder meer door een vergrote kans op (gewapende) overvallen door andere criminelen.

Ten aanzien van de proportionaliteit en subsidiariteit wordt het volgende opgemerkt. Bij het nemen van het besluit maakt de gezaghebber een afweging tussen enerzijds het algemeen belang en anderzijds het individuele belang van de belanghebbende(n). Hierbij wordt opgemerkt dat ook andere inwonende personen, zoals familieleden die niet betrokken zijn bij de drugscriminaliteit in de woning, kunnen worden verstaan onder belanghebbenden. In beginsel zijn degenen wiens woning op grond van artikel 14a Opiumwet 1960 BES gesloten wordt zelf verantwoordelijk voor het vinden van alternatieve woonruimte. De aanwezigheid van minderjarige kinderen in een woning is op zichzelf geen bijzondere omstandigheid op grond waarvan de gezaghebber van een sluiting dient af te zien. Wel kan de aanwezigheid van minderjarige kinderen tezamen met andere omstandigheden maken dat de gezaghebber niet in redelijkheid van zijn bevoegdheid gebruik kan

⁹ Artikelen 55 en 75 WarBES.

¹⁰ Artikel 85 WarBES.

maken. Zo is het in het licht van artikel 8 EVRM en het Verdrag inzake de rechten van het kind van belang dat de gezaghebber zich voldoende rekenschap geeft van het feit dat in een woning minderjarige kinderen wonen. In beginsel zijn de ouders van minderjarige kinderen zelf verantwoordelijk voor het vinden van vervangende woonruimte. Echter geldt ook hier dat de gezaghebber zich dient te informeren over geschikte opvang, waarbij gekeken moet worden in hoeverre het kind of de betrokken ouders of verzorgers zelf in staat zijn om alternatieve woonruimte te regelen.¹¹

3.3 Het recht op het ongestoorde genot van eigendom

De voorgestelde bevoegdheid kan ook leiden tot een beperking van het recht op het ongestoorde genot van eigendom in de zin van artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM. Dit geldt zowel voor de eigenaar van het pand als voor de huurder; ook huurrechten maken deel uit van dit recht op eigendom. Ten aanzien van de vraag of de inbreuk op de eigendom rechtmatig is, of de inbreuk een gerechtvaardigd doel dient en of de inbreuk op de eigendom evenredig is ten opzichte van het doel dat is beoogd, wordt verwezen naar paragraaf 3.2.

3.4 Het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

Ten aanzien van het in artikel 13 EVRM opgenomen recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel wordt verwezen naar paragraaf 2.4.

4. Uitvoering

De bevoegdheid om een pand te sluiten wordt verleend aan de gezaghebbers. Omdat sprake is van een discretionaire bevoegdheid is het aan de openbare lichamen om af te wegen of zij gebruik willen maken van de bevoegdheid. Hierbij wordt opgemerkt dat lokaal drugsbeleid wordt vastgesteld in de lokale driehoek. Het is immers nadrukkelijk de bedoeling dat het beleid van bestuur en van justitie niet uiteenlopen, maar elkaar aanvullen en versterken. Deze nieuwe bevoegdheid past in de integrale aanpak waarbij de gezaghebber, het Korps Politie Caribisch Nederland (KPCN), het Openbaar Ministerie en andere partijen niet alleen nauw met elkaar samenwerken, maar waarbij ook sprake is van een combinatie van strafrechtelijke, bestuurlijke en mogelijk civielrechtelijke maatregelen.

Voor de toepassing van deze bevoegdheid zal door de gezaghebbers gewerkt worden met een stappenplan, waarbij moet worden gedacht aan getrappt ingrijpen. Op grond daarvan kan na een eerste constatering worden volstaan met bijvoorbeeld een schriftelijke waarschuwing of het opleggen van een dwangsom. Daarbij zij aangetekend dat van medewerking door degenen die bewust de woning als laboratorium, kwekerij of handelspunt exploiteren, meestal geen sprake is, zodat voor die woningen slechts het middel van sluiting resteert. In die gevallen geldt dan ook geen verplichting om eerst een lichter middel te beproeven. In het stappenplan kan worden bepaald dat indien de gezaghebber heeft besloten tot sluiting van bijvoorbeeld enkele maanden en na afloop van die sluitingsperiode het pand opnieuw wordt gebruikt voor drugsactiviteiten, hij kan overgaan tot een langere sluiting, bijvoorbeeld van een jaar.

5. Gevolgen van het wetsvoorstel

5.1 Algemeen

Met de voorgestelde bevoegdheid worden de gezaghebbers beter in staat gesteld om de uit drugsgebruik voortvloeiende risico's voor de volksgezondheid te voorkomen en te beheersen en de nadelige effecten van de productie en distributie van, handel in en het gebruik van drugs op het openbare leven en andere lokale omstandigheden tegen te gaan.

De toepassing van de voorgestelde bevoegdheid leidt er mogelijk toe dat drugscriminaliteit vanuit woningen, lokalen of erven verplaatst naar de straat, waardoor straathandel toeneemt, of zelfs naar omliggende eilanden. In dat geval zal er echter doorgaans een locatie bestaan waar de handelsvoorraad wordt bewaard, waar met het voorgestelde artikel tevens tegen kan worden opgetreden.

5.2 Uitvoeringslasten voor de openbare lichamen

De financiële lasten die dit voorstel met zich mee kunnen brengen zijn voornamelijk voor de openbare lichamen. Deze paragraaf geeft een schatting van deze financiële lasten. Voor de goede orde wordt benadrukt dat dit een benadering betreft van de financiële gevolgen. Deze wettelijke regeling betreft geen verplichting voor gezaghebbers, maar een bevoegdheid. Het is om die reden al lastig om inzichtelijk te maken of en hoe vaak de gezaghebbers gebruik zullen maken van deze

¹¹ Vgl. de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 28 augustus 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:2912), 12 december 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:4046) en 4 april 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:1174, overweging 7.2).

bevoegdheid. Bovendien zullen de daadwerkelijke kosten afhankelijk zijn van diverse factoren, zoals de aard, omvang en complexiteit van de zaak, de expertise binnen het openbare lichaam, de keuzes die worden gemaakt in de uitvoering en het al dan niet aanwenden van rechtsmiddelen. Het is aan de gezaghebber om een besluit tot het opleggen van een last onder bestuursdwang te nemen. In dat besluit komt onder andere naar voren wat de maatregel inhoudt, welke feiten er aan ten grondslag liggen en welke belangenafweging er heeft plaatsgevonden. In de praktijk zal dit betekenen dat een ambtenaar van het openbare lichaam de door het KPCN aangeleverde informatie doorneemt en een besluit opstelt. Hier zal de ambtenaar van het openbare lichaam naar verwachting circa 180 minuten mee bezig zijn. Het besluit moet vervolgens bekend worden gemaakt. Indien de ambtenaar hiervoor naar de woning of het gebouw moet afreizen, kan hiervoor gemiddeld een tijd van 30 minuten worden gerekend. Een zienswijze op het voorgenomen besluit kan van invloed zijn op de benodigde tijd, omdat het besluit zal moeten ingaan op de zienswijze. Wanneer een belanghebbende in bezwaar gaat, zal de ambtenaar het bezwaar moeten bestuderen, vindt er mogelijk een hoorzitting plaats en moet een beslissing op bezwaar worden opgesteld. Deze werkzaamheden zullen naar schatting gemiddeld 480 minuten met zich meebrengen. Wanneer een belanghebbende een voorlopige voorziening verzoekt, in beroep of in hoger beroep gaat, is de ambtenaar tijd kwijt aan het (hernieuwd) bestuderen van het dossier, het opstellen van de processtukken (zoals een beroepsschrift), het voorbereiden van de zitting en het daartoe afreizen naar het gerechtshuis. De voor de openbare lichamen benodigde tijd voor elk van deze afzonderlijke procedures wordt geschat op circa 510 minuten.

Naast deze kosten kunnen er ook kosten zijn voor de openbare lichamen ten aanzien van de handhaving van het besluit. Hiermee zijn de buitengewoon agenten van politie belast. Zij zullen zich eventueel naar de woning, het lokaal of het erf moeten begeven om te constateren of de woning, het lokaal of het erf nog steeds gesloten is. Hiervoor is een beperkte tijd nodig, daarbij kan worden gedacht aan 15 minuten.

De totale geschatte tijdbesteding komt daarmee op 2.235 minuten. Niet elke sluiting zal echter naar verwachting tot aan de hoogste bestuursrechter uitgeprocedeerd worden. Evenmin zal naar verwachting bij elk besluit een voorlopige voorziening of beroep volgen. Bij de berekening van de gemiddelde lasten van de openbare lichamen wordt daarom uitgegaan van 1.215 minuten. Dit is de tijd die is gemoeid met de besluitvorming, het toezicht op de naleving ervan, een mogelijke bezwaarprocedure en één ander mogelijk rechtsmiddel. Afgezet tegen een intern bruto salaris van 61 Amerikaanse dollar per uur, zou dit betekenen dat elke sluiting grofweg 1.235 Amerikaanse dollar aan kosten mee kan brengen. Dit bedrag dient vervolgens te worden afgezet tegen het aantal sluitingen. Zoals reeds is aangegeven betreft dit een bevoegdheid voor de gezaghebbers en geen verplichting. Bovendien hebben de eilanden een geringe omvang. Bij benadering worden één tot vijf besluiten op grond van de voorgestelde bevoegdheid verwacht. Dit komt bij benadering neer op een verwachte totale kostenpost van 1.235 tot 6.175 Amerikaanse dollar. Deze mogelijke financiële gevolgen komen voor rekening van de openbare lichamen en kunnen worden opgevangen binnen de bestaande middelen.

5.3 Uitvoeringslasten voor het KPCN

Dit voorstel kan ook uitvoeringslasten meebrengen voor het KPCN. Het KPCN zal de gezaghebber middels rapportages informeren over mogelijke drugspannen. De gezaghebber zal deze rapportages betrekken bij de beslissing over het al dan niet toepassen van de bevoegdheid. Ook kan de inzet van het KPCN worden verlangd bij weerstand tegen de feitelijke sluiting. Het is onder meer afhankelijk van de omstandigheden van het geval welke inzet van de politie er bij het sluiten van de woning nodig is. Een substantiële verzwaaring van de lasten voor het KPCN wordt niet verwacht, omdat het aantal zaken naar verwachting beperkt zal zijn. De mogelijke financiële gevolgen van deze extra werkzaamheden in de uitvoering kunnen worden opgevangen binnen de bestaande middelen van het KPCN.

5.4 Gevolgen voor de rechtspraak

Gezien de toepassingservaring in Europees Nederland en de geringe omvang van de BES-eilanden zal het aantal rechtszaken naar aanleiding van de toepassing van de voorgestelde bevoegdheid naar verwachting beperkt zijn. Een substantiële verzwaaring van de werklast van de rechterlijke macht als gevolg van de voorgestelde wetswijziging niet in de lijn der verwachting.

6. Advies en consultatie

PM

7. Inwerkingtreding

PM

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I, onderdeel A

Eerste lid

Deze wijziging herstelt twee onjuiste verwijzingen in artikel 7, eerste lid. De verwijzing naar artikel 3a, eerste lid, onderdeel D, is onjuist omdat dit onderdeel niet bestaat. De verwijzing naar artikel 3a, eerste lid, onderdeel g, is eveneens onjuist. Onderdeel g bestaat niet en bedoeld is te verwijzen naar onderdeel f. Met deze voorgestelde wijziging wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Tweede lid

Deze wijziging beoogt de taaltechniek, leesbaarheid en consistentie van artikel 7, derde lid, te verbeteren. Met deze voorgestelde wijziging wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Derde lid

Deze wijziging beoogt de consistentie en het taalgebruik in artikel 7, vierde lid te verbeteren en omissies te herstellen. De wijziging beoogt de daarin opgenomen norm niet inhoudelijk te wijzigen.

De formulering "in de artikelen 3, eerste lid B en 3a, eerste lid, B voor zoveel het betreft het vervoeren" kan onterecht de indruk wekken dat de verwijzing naar artikel 3, eerste lid, onderdeel B, ziet op alle in dat onderdeel opgenomen handelingen (het bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken en vervoeren) en dat de verwijzing naar artikel 3a, eerste lid, onderdeel B, enkel ziet op de in dat onderdeel opgenomen handeling van het vervoeren. Dit is echter niet het geval; beide verwijzingen zien alleen op de handeling van het vervoeren. De voorgestelde wijziging beoogt dit te verduidelijken door ook bij de verwijzing naar artikel 3, eerste lid, onderdeel B, expliciet te verwijzen naar het vervoeren.

De formulering "artikel 4, eerste lid, B, [...] behalve voor zover betreft het aanwenden dier middelen" wijkt af van de algehele opbouw van artikel 7, vierde lid, waar telkens wordt aangegeven: "voor zover het betreft". Artikel 4, eerste lid, onderdeel B, verbiedt het bezitten, aanwezig hebben of aanwenden van de in dat lid genoemde middelen. In het kader van de consistentie wordt "behalve voor zover het betreft het aanwenden" daarom gewijzigd naar "voor zover het betreft het bezitten en aanwezig hebben".

Daarnaast is geconstateerd dat de verwijzing naar artikel 3a, eerste lid, onder C, per abuis ontbreekt. Deze omissie wordt hersteld.

Voorts wordt bij de verwijzing naar artikel 3, eerste lid, onder C, nader verduidelijkt dat de verwijzing ziet op het bezitten en aanwezig hebben, analoog aan hetgeen bij de verwijzingen naar artikel 3a, eerste lid, onder C, en artikel 4, eerste lid, onder B is bepaald.

Artikel I, onderdelen B tot en met E

Deze onderdelen zien op verbeteringen van het taalgebruik en de correctie van verschrijvingen en (foutieve) verwijzingen. De onderdelen beogen geen inhoudelijke wijzigingen aan te brengen.

Artikel I, onderdeel F

Artikel 14a, eerste lid, aanhef

De in artikel 14a geïntroduceerde bevoegdheid strekt tot het toepassen van bestuursdwang ten aanzien van woningen, lokalen of daarbij behorende erven.

Een woning is te karakteriseren als een van de buitenwereld afgesloten plaats waar iemand – eventueel in een gemeenschappelijke huishouding met andere personen – diens privaat huiselijk leven leidt of pleegt te leiden. Of een ruimte een woning is, wordt derhalve niet zonder meer bepaald door uiterlijke kenmerken, zoals de bouw en de aanwezigheid van een bed en ander huisraad, maar ook door de daaraan werkelijk gegeven bestemming. Er dient «de facto» en «de animo» gewoond te worden. De woning hoeft niet in een woonhuis te zijn gelegen. Tal van woningen bevinden zich in woonwagens en woonschepen. Daarnaast kan in een ander schip of in een tent, caravan, keet of barak een woning zijn ingericht. Deze lijst van voorbeelden is niet limitatief.

Een lokaal kent tevens vele verschijningsvormen. Zo kan ook een container, schuur en garage hieronder worden verstaan. Onder een erf kan onder meer een tuin of binnenplaats worden verstaan. Dit betreft geen limitatieve opsomming.

Artikel 14a, eerste lid, onderdeel a

In dit onderdeel is opgenomen dat de gezaghebber bevoegd is tot de oplegging van een last onder bestuursdwang indien in een woning of lokaal of op een daarbij behorend erf een middel als bedoeld in artikel 3 en 3a wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is. Deze bevoegdheid strekt ook tot de door de minister middels de Regeling van 6 januari 2005, ter uitvoering van artikel 3, eerste lid, onder f, Opiumwet 1960 BES, aangewezen middelen. Met de uitdrukking "daartoe aanwezig is" wordt bedoeld op de aanwezigheid van verdovende middelen, ongeacht de hoeveelheid, die gebruikt wordt of bestemd is voor de verkoop, aflevering of verstrekking daarvan.

Artikel 14a, eerste lid, onderdeel b

Deze bepaling regelt dat de gezaghebber ook bevoegd is tot de oplegging van een last onder bestuursdwang wanneer in een woning, lokaal of bijbehorend erf voorwerpen of stoffen voorhanden zijn die bestemd zijn ter voorbereiding of bevordering en tot het plegen van feiten als in artikel 3, eerste lid, onderdeel A, B of D; 3a, eerste lid, onderdeel A of B voor zover opzettelijk gepleegd, of artikel 4, eerste lid, onderdeel A, voor zover opzettelijk gepleegd. Dit betekent dat de sluitingsbevoegdheid ook geldt bij strafbare voorbereidingshandelingen. Het kan voorkomen dat in een woning, lokaal of op een erf geen drugs worden aangetroffen noch aanwijzingen zijn dat daar drugs worden verkocht, afgeleverd of verstrekt, maar wel voorwerpen of stoffen aanwezig zijn die duidelijk bestemd zijn of worden gebruikt voor het produceren, telen, distribueren of bereiden van drugs. Ook in zulke gevallen kan bestuursdwang worden toegepast. Een voorbeeld hiervan is het aantreffen van bepaalde apparatuur (drugslaboratorium, cocaïnewasserij), chemicaliën (apaaan, zoutzuur), grondstoffen en versnijdingsmiddelen. Een ander voorbeeld betreft een pand waarin illegale stroomaansluitingen, plantenbakken, afzuiginstallatie en een ventilatiesysteem worden gevonden. Het is evident dat deze voorwerpen in die omstandigheid bestemd zijn voor het kweken van hennep.

Artikel 14a, tweede lid

Beoogd is aan te sluiten bij de bevoegdheid geldend in Europees Nederland, zoals deze is vastgelegd in artikel 13b van de Opiumwet. Aangezien daarin sprake is van een voorwerp of stof, maar artikel 11a, onder c, van de Opiumwet 1960 BES slechts betrekking heeft op een voorwerp, wordt deze uitbreiding expliciet opgenomen in het artikel. Artikel 11d Opiumwet 1960 BES zou een te ruime bevoegdheid creëren, aangezien daarin is opgenomen dat onder voorwerp mede voer- en vaartuigen worden verstaan. Het is immers niet beoogd ook een sluitingsbevoegdheid voor die gevallen te creëren.

Artikel 14a, derde lid

Het derde lid voorkomt dat de voorgestelde bevoegdheid zich richt op woningen, lokalen of erven die gebruikt worden door artsen en apothekers ter uitoefening van hun beroep.

Artikel 14a, vierde lid

Het vierde lid ziet op de van toepassing verklaring van bepalingen uit de Awb. Dit sluit aan bij de in artikel 177 WolBES opgenomen bevoegdheid van de gezaghebber om een woning, lokaal of erf te sluiten in verband met de verstoring van de openbare orde, waarbij ook bepalingen uit de Awb van toepassing zijn verklaard.

Als gevolg van het vierde lid is de gezaghebber bij de voorbereiding en oplegging van de last op grond van artikel 14a Opiumwet 1960 BES gehouden aan de daarin opgenomen bepalingen uit de Awb. Zo moet de gezaghebber op grond van artikel 5:24, eerste en tweede lid, Awb in de last onder bestuursdwang de te nemen herstelmaatregelen omschrijven en de termijn waarbinnen de last moet worden uitgevoerd, vermelden. Op grond van artikel 5:24, derde lid, Awb moet de gezaghebber de last bekend maken aan de overtreder en aan de rechthebbenden op het gebruik van de zaak waarop de last betrekking heeft. De last onder bestuursdwang betreft een beschikking in de zin van artikel 3 WarBES. Tegen deze beschikking staat bezwaar, beroep en hoger beroep¹² Ook kan worden verzocht om een voorlopige voorziening.¹³

ARTIKEL II

Artikel 36d, eerste lid, onder b, Wet politiegegevens voorziet momenteel alleen in de verstrekking van politiegegevens aan de gezaghebber voor zover hij deze behoeft in verband met het gezag en de zeggenschap over de politie. Deze bepaling wordt aangevuld, zodat politiegegevens ook kunnen worden verstrekt aan de gezaghebbers in het kader van de handhaving van de openbare orde. Hierdoor kunnen politiegegevens aan de gezaghebbers worden verstrekt indien zij over willen gaan

¹² Artikelen 55 en 75 WarBES.

¹³ Artikel 85 WarBES.

tot de uitoefening van de voorgestelde bevoegdheid en er sprake is van een verstoring van de openbare orde.

Het gewijzigde artikel 36d, eerste lid, onder b, Wet politiegegevens zal aansluiten bij de strekking van artikel 16, eerste lid, onder b, Wet politiegegevens over de verstrekking van politiegegevens aan burgemeesters. Hierin is bepaald dat de verwerkingsverantwoordelijke politiegegevens verstrekt aan de burgemeesters voor zover zij deze behoeven in verband met hun gezag en zeggenschap over de politie of in het kader van de handhaving van de openbare orde.